

Płyn do naczyń GRAND LUZ Zielona Cytryna

KARTA CHARAKTERYSTYKI

SEKCJA 1 : Identyfikacja mieszaniny i identyfikacja przedsiębiorstwa.

1.1 Identyfikator produktu .

nazwa wyrobu :

Płyn do naczyń GRAND LUZ Zielona Cytryna

Kod produktu:

Kod UFI:

1.2 Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszaniny oraz zastosowania odradzane.

Płyn przeznaczony jest do mycia naczyń

1.3 Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki

GARCHEM GARCZAREK Spółka Jawna, tel. 61 44-72-262

Kąkolewo 68 A , 62-066 Granowo

e-mail : garchem@garchem.pl

1.4 Numer telefonu alarmowego :

Informacja toksykologiczna w Polsce: 42 631 47 24 (w godz. 7-15)

Telefon alarmowy : 112

SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń

2.1 Klasyfikacja substancji, lub mieszaniny .

Klasyfikacja wg rozporządzenia 1272/2008

Produkt drażniący, działa drażniąco na oczy. Eye Irrit. 2 , H319 działa drażniąco na oczy.

2.2 Elementy oznakowania.

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia

Hasło ostrzegawcze: **UWAGA**

Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia

H319 działa drażniąco na oczy

Zwroty wskazujące środki ostrożności

P102 Chronić przed dziećmi

P305+P351+P338 W PRZYPADKU DOSTANIA SIĘ DO OCZU: Ostrożnie płukać wodą przez kilka minut. Wyjąć soczewki kontaktowe, jeżeli są i można je łatwo usunąć. Nadal płukać.

P337+P313 W przypadku utrzymywania się działania drażniącego na oczy: zasięgnąć porady/zgłosić się pod opiekę lekarza

2.3 Inne zagrożenia

Płyn do naczyń GRAND LUZ Zielona Cytryna

Mieszanka nie spełnia kryteriów dla substancji PBT i vPvB zgodnie z załącznikiem XIII rozporządzenia (WE) 1907/2006.

SEKCJA 3 : Skład/ informacja o składnikach

3.1 Substancje

Nie dotyczy

3.2 Mieszanki

Wodny roztwór zawierający anionowe i niejonowe środki powierzchniowo czynne, kompozycję zapachową, konserwanty, barwniki oraz środki wspomagające proces mycia.

Składniki szkodliwe

4,0 – 8,0 % Alkohole C12-14, etoksyłowane (1-2.5 TE), siarczanowane, sole sodowe, nr indeksowy: nie dotyczy, nr CAS 68891-38-3, nr WE 500-234-8, nr rejestracji 01-2119488639-16-XXXX

Klasyfikacja wg Rozporządzenia 1272/2008: Eye Dam. 1, H318 powoduje poważne uszkodzenie oczu ; Skin Irrit.2, H315 działa drażniąco na skórę Aquatic Chronic 3 H412 działa szkodliwie na organizmy wodne powodując długotrwałe skutki

Specyficzne stężenia graniczne:

5 % ≤ C < 10 % Eye Irrit.2 H 319

10 % ≤ C < 100 % Eye Dam. 1 H318

0,5 – 1,5 % Amidy, C8-18(parzyste) i C18 nienasycone, N,N-bis(hydroksyetyłowe); nr indeksowy: nie dotyczy ; nr CAS : brak, nr WE 931-329-6, nr rejestracji : 01-2119490100-53-0003

Klasyfikacja wg Rozporządzenia 1272/2008: Eye Dam. 1, H318 , Skin Irrit.2, H315, Aquatic Chronic 2 H411 .

uszkodzenie oczu, H315 działa drażniąco na skórę

SEKCJA 4. Środki pierwszej pomocy

4.1 Opis środków pierwszej pomocy

Drogi oddechowe:

Brak zagrożeń – niekonieczne .

Oczy:

Natychmiast płukać obficie oczy (przy wywiniętych powiekach) wodą przez co najmniej 15 minut. W razie potrzeby skontaktować się z okulistą .

Skóra:

Brak zagrożeń – niekonieczne .

Połykanie:

Wypluć jamę ustną. W razie potrzeby skontaktować się z lekarzem .

4.2 Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia

Brak

4.3 Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z poszkodowanym

Brak

Płyn do naczyń GRAND LUZ Zielona Cytryna

SEKCJA 5. Postępowanie w przypadku pożaru

5.1 Środki gaśnicze:

Produkt niepalny . Pożary w obecności produktu gasić środkami właściwymi dla palących się materiałów .

Odpowiednie środki gaśnicze:

Stosować środki odpowiednie dla palącego się materiału: piana gaśnicza , rozproszone prądy wodne, ditlenek węgla, proszki gaśnicze.

Niewłaściwe środki gaśnicze:

Nie stosować zwartych strumieni wody.

5.2 Szczegółowe zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną

Produkty niecałkowitego spalania mogą zawierać tlenek węgla. Produkt nie jest zakwalifikowany jako palny.

5.3 Informacje dla straży pożarnej

Zbiorniki narażone na działanie wysokiej temperatury chłodzić wodą z bezpiecznej odległości. O ile to możliwe usunąć produkt z obszaru zagrożenia. Środki ochrony dróg oddechowych, ubranie i rękawice ługoodporne

SEKCJA 6. Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

6.1 Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych

Dla osób nienależących do personelu udzielającego pomocy

Osoby postronne należy niezwłocznie usunąć z miejsca zagrożenia

Dla osób udzielających pomocy

Zadbać o bezpieczeństwo swoje i ratowanych osób. Nosić ubranie robocze i środki ochrony osobistej. Zapewnić odpowiednią wentylację.

6.2 Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska

O ile to możliwe zlikwidować wyciek. Nie dopuścić do przedostania się do wód gruntowych, zbiorników wodnych i kanalizacji

6.3 Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia

Przy dużych wyciekach miejsce gromadzenia się cieczy obwałować , zebraną ciecz odpompować. Małe ilości cieczy przysypać niepalnym materiałem chłonnym , zebrać do zamykanego pojemnika i skierować do utylizacji , a zanieczyszczoną powierzchnię spłukać obficie wodą .

6.4 Odniesienia do innych sekcji

Informacje dotyczące odpowiedniego sprzętu ochrony osobistej podano w sekcji 8

Usuwać zgodnie z zaleceniami przedstawionymi w sekcji 13

SEKCJA 7. Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie

7.1 Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania

Środki ostrożności:

Postępować zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami bezpieczeństwa .

Zalecenia dotyczące higieny pracy:

Płyn do naczyń GRAND LUZ Zielona Cytryna

Nie jeść, nie pić, nie palić tytoniu w miejscach stosowania, przemieszczania i przechowywania produktu. Myć ręce przed jedzeniem, piciem i paleniem tytoniu. Nie używać zanieczyszczonej odzieży.

7.2 Warunki bezpiecznego magazynowania, w tym informacje dotyczące wszelkich wzajemnych niezgodności

Przechowywać w szczelnie zamkniętych pojemnikach nie narażonych na działanie promieni słonecznych, w wydzielonym pomieszczeniu magazynowym w temperaturze dodatniej.

7.3 Szczególne zastosowanie(-a) końcowe

Nieznane

SEKCJA 8. Kontrola narażenia i środki ochrony indywidualnej

8.1 Parametry dotyczące kontroli

Wartości DNEL i PNEC

Alkohole C12-14, etoksylogowane (1- 2.5 TE), siarczanowane, sole sodowe

Wartość DNEL dla pracowników w warunkach narażenia długotrwałego przez drogi oddechowe: 175,0 mg/m³

Wartość DNEL dla pracowników warunkach narażenia długotrwałego przez skórę: 2750 mg/kg/bw/d

Wartość PNEC dla środowiska wód słodkich: 0,24 mg/l

Wartość PNEC dla środowiska wód morskich: 0,024 mg/l

Wartość PNEC dla środowiska osadu wód słodkich : 5,45 mg/kg

Wartość PNEC dla środowiska osadu wód morskich: 0,545 mg/kg

Wartość PNEC dla środowiska gleby: 0,946 mg/kg

Amidy, C8-18(parzyste) i C18 nienasycone, N,N-bis(hydroksyetylowe)

Wartość DNEL dla pracowników w warunkach narażenia długotrwałego przez drogi oddechowe: 73,4 mg/m³

Wartość DNEL dla pracowników warunkach narażenia długotrwałego przez skórę: 4,16 mg/kg/bw/d

Wartość PNEC dla środowiska wód słodkich: 2,4 µg/l

Wartość PNEC dla środowiska wód morskich: 0,24 µg/l

Wartość PNEC dla środowiska osadu: 14,5 µg/ kg dwt

Wartość PNEC dla środowiska gleby: 14,5 µg/ kg dwt

Najwyższe dopuszczalne stężenia : nie dotyczy

Rozporządzenie MRPiPS z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, Dz. U. 2018 poz. 1286.) ze zm.

8.2 Kontrola narażenia

Ochrona dróg oddechowych:

Nie jest wymagana w normalnych warunkach stosowania

Ochrona ciała:

Nie jest wymagana w normalnych warunkach stosowania

Ochrona rąk:

Nie jest wymagana w normalnych warunkach stosowania

Płyn do naczyń GRAND LUZ Zielona Cytryna

Ochrona oczu:

Nie jest wymagana w normalnych warunkach stosowania

SEKCJA 9. Właściwości fizyczne i chemiczne

9.1 Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych

Stan skupienia	Lepka ciecz
Kolor	Zielony
Zapach	Przyjemny, charakterystyczny dla użytej kompozycji zapachowej
Temperatura topnienia/krzepnięcia, (°C)	ok. 0
Temperatura wrzenia lub początkowa temperatura wrzenia i zakres temperatur wrzenia, (°C)	Ok 100.
Palność materiałów	Mieszanina niepalna
Dolna i górna granica wybuchowości.	Brak danych
Temperatura zapłonu, (°C)	Nie dotyczy
Temperatura samozapłonu, (°C)	Brak danych
Temperatura rozkładu, (°C)	Brak danych
pH	5,0 – 7,0
Lepkość kinematyczna	Brak danych.
Rozpuszczalność	Łatwo rozpuszczalny w wodzie
Współczynnik podziału: n-oktanol/woda:	Brak danych.
Prężność pary	Brak danych.
Gęstość, (20°C), g/cm ³	Ok. 1,00
Względna gęstość pary	Brak danych.
Charakterystyka cząstek	Nie dotyczy

9.2 Inne informacje

INFORMACJE DOTYCZĄCE KLAS ZAGROŻENIA FIZYCZNEGO
Mieszanina nie została sklasyfikowana jako stwarzająca zagrożenie fizyczne

INNE WŁAŚCIWOŚCI BEZPIECZEŃSTWA

Brak dodatkowych informacji

SEKCJA 10. Stabilność i reaktywność

10.1 Reaktywność

Produkt nie wykazuje aktywności.

10.2 Stabilność chemiczna

Produkt stabilny chemicznie.

10.3 Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji

Brak danych

Płyn do naczyń GRAND LUZ Zielona Cytryna

10.4 Warunki, których należy unikać

Unikać przemrożenia.

10.5 Materiały niezgodne

Brak .

10.6 Niebezpieczne produkty rozkładu

Tlenki węgla

SEKCJA 11. Informacje toksykologiczne

11.1. Informacje na temat klas zagrożenia zdefiniowanych w rozporządzeniu (WE) nr 1272/2008.

Stężenie oraz dawki śmiertelne i toksyczne :

Alkohole C12-14, etoksyłowane (1-2.5 TE), siarczanowane, sole sodowe

LD₅₀ doustnie, mg/kg (szczur) : >2000

LD₅₀ skóra, mg/kg (szczur): >2000

Amidy, C8-18 parzyste i C18 nienasycone, N,N-bis(hydroksyletylowe)

Toksyczność ostra:

LD₅₀ (skórny) – > 2000 mg/kg (Szczur)

LD₅₀ (doustnie) – > 5000 mg/kg (Szczur)

Podostry NOAEL droga pokarmowa, szczur - 750 mg/kg

NOAEL Przed przewlekły, skóra, szczur – 100 mg/kg

NOAEL Przewlekłe, skóra, czyszur – 50 mg/kg

Mieszanina:

Toksyczność ostra: Mieszanina nie jest klasyfikowana jako toksyczna.

Działanie żrące/drażniące na skórę: Nie działa ani żrąco, ani drażniąco na skórę.

Poważne uszkodzenie oczu/działanie drażniące na oczy: Działa drażniąco na oczy.

Działanie uczulające na drogi oddechowe lub skórę: Brak dostępnych danych. Żaden ze składników nie został sklasyfikowany jako działający mutagennie na komórki rozrodcze

Działanie mutagenne na komórki rozrodcze: Brak dostępnych danych dla mieszaniny. Żaden ze składników nie został sklasyfikowany jako działający mutagennie na komórki rozrodcze

Działanie rakotwórcze: Brak dostępnych danych dla mieszaniny. Żaden ze składników nie został sklasyfikowany jako działający rakotwórczo

Szkodliwe działanie na rozrodczość: Brak dostępnych danych dla mieszaniny. Żaden ze składników nie został sklasyfikowany jako wpływający na rozrodczość.

Działanie toksyczne na narządy docelowe - narażenie jednorazowe: Brak dostępnych danych dla mieszaniny. Żaden ze składników nie został sklasyfikowany jako działający toksycznie na narządy docelowe.

Działanie toksyczne na narządy docelowe - narażenie powtarzalne: Brak dostępnych danych dla mieszaniny. Żaden ze składników nie został sklasyfikowany jako działający toksycznie na narządy docelowe (narażenie powtarzalne)

Zagrożenie spowodowane aspiracją: Brak dostępnych danych.

11.2 Informacje o innych zagrożeniach

Płyn do naczyń GRAND LUZ Zielona Cytryna

Właściwości zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego

Żaden ze składników mieszaniny nie został określony jako mający właściwości zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego

Inne informacje

Brak dodatkowych informacji

SEKCJA 12. Informacje ekologiczne

12.1 Toksyczność

Toksyczność dla organizmów wodnych

Alkohole C12-14, etoksylowane (1-2.5 TE), siarczanowane, sole sodowe

Toksyczność ostra dla ryb (*Lebistes Reticulatus*) LC₅₀ : 890 mg/l

Toksyczność ostra dla skorupiaków (*Daphnia Magna*) EC₅₀ : 6,5 mg/l

Amidy, C8-18 parzyste i C18 nienasycone, N,N-bis(hydroksyletylowe)

Toksyczność ostra dla ryb (*Oncorhynchus mykiss*) LC₅₀ : 2,40 mg/l / 96 min

Toksyczność ostra dla ryb (*Lepomis macrochirus*) LC₅₀ : 775 mg/l / 96 h

Toksyczność ostra dla glonów (*Desmodesmus subspicatus*) EC₅₀ : 0,39 mg/l/72h

Toksyczność ostra dla glonów (*Pseudokirchneriella subcapitata*) EC₅₀ : 2,10 mg/l/4d

Toksyczność ostra dla skorupiaków (*Daphnia pulex*) LC₅₀ : 2150 µg/l/48h

Toksyczność ostra dla skorupiaków (*Ceriodaphnia dubia*) LC₅₀ : 28800 µg/l/48h

12.2 Trwałość i zdolność do rozkładu

Środki powierzchniowo czynne zawarte w preparacie są biodegradowalne i spełniają wymogi rozporządzenia WE Nr 648/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 31. marca 2004 r. w sprawie detergentów (Dz. Urz. UE.L.2004 nr104) z późn. zm.

12.3 Zdolność do bioakumulacji

Nie akumuluje się

12.4 Mobilność w glebie

Brak danych

12.5 Wyniki oceny wartości PBT i vPvB

Nie zawiera substancji PBT i vPvB

12.6 Właściwości zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego

Żaden ze składników nie został zidentyfikowany jako zaburzający funkcjonowanie układu hormonalnego.

12.7 Inne szkodliwe skutki działania

Brak dostępnych danych

SEKCJA 13. Postępowanie z odpadami

13.1 Metody unieszkodliwiania odpadów

Przestrzegać ustawy o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. (Dz.U. 2013 poz. 21). Przestrzegać ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi Dz.U. 2013 poz. 888, oraz rozporządzenia MOŚ z 09 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2014 r. , poz. 1923).

SEKCJA 14. Informacje dotyczące transportu

Płyn do naczyń GRAND LUZ Zielona Cytryna

14.1. Numer UN lub numer identyfikacyjny ID: Nie dotyczy

14.2 Prawidłowa nazwa przewozowa UN: Nie dotyczy

14.3 Klasa(y) zagrożenia w transporcie : Nie dotyczy

Numer rozpoznawczy : Nie dotyczy

Nalepka ostrzegawcza numer : Nie dotyczy

Kod klasyfikacyjny : Nie dotyczy

14.4 Grupa pakowania : Nie dotyczy

14.5 Zagrożenia dla środowiska : nie

14.6 Szczególne środki ostrożności dla użytkownika: nie dotyczy

14.7 Transport morski luzem zgodnie z instrumentami IMO:

Nie dotyczy

Brak danych

SEKCJA 15. Informacje dotyczące przepisów prawnych

15.1 Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji lub mieszaniny

Przepisy prawne:

Ustawa z dnia 25.02.2011r. - o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. 2011, nr 63, poz. 322)

Rozporządzenie (WE) Nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie REACH z późn. zm.

1272/2008/WE Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie

klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 wraz z późn. zm

790/2009/WE Rozporządzenie Komisji z dnia 10 sierpnia 2009 r. dostosowujące do postępu naukowo-technicznego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin.

2020/878 ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) z dnia 18 czerwca 2020 r. zmieniające załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH)

2008/98/WE Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy

94/62/WE Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych.

648/2004/WE Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie detergentów wraz z późn. zmianami

Rozporządzenie MZ z dnia 20 kwietnia 2012 r. w sprawie oznakowania substancji niebezpiecznych i mieszanin niebezpiecznych oraz niektórych mieszanin (Dz.U.2012.445 wraz z późn. zm.).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji chemicznych i ich mieszanin (Dz.U. 2012.1018 wraz z późn. zm.).

Rozporządzenia MRPiPS z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, Dz. U. 2018 poz. 1286.)

Oświadczenie Rządowe z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r. (Dz.U. 2013 poz. 815)

Ustawa o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. (Dz.U. 2013 poz. 21).

Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz.U. 2013 poz. 888)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 33, poz. 166).

Rozporządzenie Ministra Klimatu z 02 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. 2020 , poz. 10).

2016/425 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie środków

15.2 Ocena bezpieczeństwa chemicznego

Brak danych

Płyn do naczyń GRAND LUZ Zielona Cytryna

SEKCJA 16. Inne informacje

Zmiany : Sekcja 11

Źródła danych :

Karta opracowana na podstawie informacji własnych oraz kart charakterystyki surowców wchodzących w skład mieszaniny

Wykaz zwrotów H :

H315 działa drażniąco na skórę,

H318 powoduje poważne uszkodzenie oczu

H319 działa drażniąco na oczy

H411 działa toksycznie na organizmy wodne powodując długotrwałe skutki

H 412 działa szkodliwie na organizmy wodne powodując długotrwałe skutki

Objaśnienie skrótów i akronimów występujących w karcie charakterystyki

NDS Najwyższe dopuszczalne stężenie

NDSCh Najwyższe dopuszczalne stężenie chwilowe

NDSP Najwyższe dopuszczalne stężenie pułapowe

vPvB (Substancja) Bardzo trwała i wykazująca bardzo dużą zdolność do bioakumulacji

PBT (Substancja) Trwała, wykazująca zdolność do bioakumulacji i toksyczna

LD50 Dawka, przy której obserwuje się zgon 50% badanych zwierząt

LC50 Stężenie, przy którym obserwuje się zgon 50 % badanych zwierząt

Klasyfikacji mieszaniny dokonano na podstawie informacji dostarczonych przez producentów i dostawców substancji składowych, zgodnie z art. 6 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008.

Powyższe informacje są opracowane w oparciu o bieżący stan wiedzy i dotyczą produktu w postaci, w jakiej jest stosowany. Dane dotyczące tego produktu przedstawiono w celu uwzględnienia wymogów bezpieczeństwa a nie jako gwarancję jego właściwości. Informacje zawarte w Karcie dotyczą wyłącznie tytułowego produktu i nie mogą być aktualne lub wystarczające dla tego produktu użytego w połączeniu z innymi materiałami lub różnych zastosowaniach. W przypadku, gdy warunki stosowania produktu nie znajdują się pod kontrolą producenta, odpowiedzialność za bezpieczne stosowanie produktu spada na użytkownika. Pracodawca jest zobowiązany do poinformowania wszystkich pracowników, którzy mają kontakt z produktem o zagrożeniach i środkach ochrony osobistej wyszczególnionych w tej karcie charakterystyki.